ئەختەم ئۆمەر

غېرىب-سەنەم

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

ئەختەم ئۆمەر

غېرىب ـ سەنەم

(رومان)

2

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

غېرىب ـ سەنەم (رومان)

ئاپتورى: ئەختەم ئۆمەر
مەسئۇل مۇھەررىرى: بارىجان زەپەر
مەسئۇل كوررېكتورى: رەناگۈل ئابلىمىت، ئارزۇگۈل كېرەم
مۇقاۋا رەسىمىنى سىزغۇچى: غازى ئەھمەد
مۇقاۋىسىنى لايىھىلىگۈچى: ئەكبەر سالىھ
نەشر قىلىپ تارقاتقۇچى: شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى
ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 ـ نومۇر
تېلېفون: 0991 - 2827472
پوچتا نومۇرى: 830001
ساتقۇچى: شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق شىنخۇا كىتابخانىسى
باسقۇچى: شىنجاڭ شىنخۇا باسما زاۋۇتى
فورماتى: 1230×880 مىللىمېتىر 1/32
باسما تاۋىقى: 36.625
نەشرى: 2009 ـ يىلى 8 ـ ئاي 1 ـ نەشرى
باسمىسى: 2009 ـ يىلى 8 ـ ئاي 1 ـ بېسىلىشى
تىراژى: 1 — 5000
كىتاب نومۇرى: ISBN 978 - 7 - 228 - 11824 - 3
باھاسى: (ئىككى قىسىم) 90.00 يۈەن

مۇندەرىجە

بىرىنچى باب 1
ئىككىنچى باب 35
ئۈچىنچى باب 63
تۆتىنچى باب 91
بەشىنچى باب 123
ئالتىنچى باب 162
يەتتىنچى باب 199
سەككىزىنچى باب 233
توققۇزىنچى باب 273
ئونىنچى باب 309
ئون بىرىنچى باب 343
ئون ئىككىنچى باب 376
ئون ئۈچىنچى باب 410
ئون تۆتىنچى باب 444
ئون بەشىنچى باب 478
ئون ئالتىنچى باب 512
ئون يەتتىنچى باب 539
ئون سەككىزىنچى باب 567
ئون توققۇزىنچى باب 597
يىگىرمىنچى باب 629
يىگىرمە بىرىنچى باب 661
يىگىرمە ئىككىنچى باب 693
يىگىرمە ئۈچىنچى باب 724

يىگىرمە تۆتىنچى باب 758
يىگىرمە بەشىنچى باب 792
يىگىرمە ئالتىنچى باب 827
يىگىرمە يەتتىنچى باب 862
يىگىرمە سەككىزىنچى باب 895
يىگىرمە توققۇزىنچى باب 929
ئوتتۇزىنچى باب 961
ئوتتۇز بىرىنچى باب 993
ئوتتۇز ئىككىنچى باب 1028
ئوتتۇز ئۈچىنچى باب 1064
ئوتتۇز تۆتىنچى باب 1098
ئوتتۇز بەشىنچى باب..1128

此为试读，需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com

ئون سەككىزىنچى باب

توغراقلىق دەريا بويىدىكى مەھەللە. ئايشە ھۆربانۇنىڭ قولىدىكى بوۋاقنى ئالدى ـ دە، بوۋاققا قاراپ خۇشاللىقتىن ئۇمچىيىپ يىغلاپ تۇرۇپ دېدى:

— ئاخىر مۇرادىمغا يەتتىم، شاھ ئالىيلىرى ئوغۇللۇق بولدى. شاھ ئالىيلىرىنىڭ ئوغۇللۇق بولغىنى شاۋاز دېگەن تېگى پەسنىڭ ھەممە رەزىل مەقسەتلىرى سۇغا چىلاشتى، تاۋۇزى قولتۇقىدىن چۈشتى دېگەن گەپ، شاھ ئالىيلىرىنىڭ خۇشاللىقتىن يۈرىكى يېرىلىپ كېتىدىغان بولدى. ياق ... ياق ... ياق ... شاھ ئالىيلىرىنىڭ يۈرىكى يېرىلىپ كەتسە بولمايدۇ.

پەزىلەتخانىمۇ خۇشاللىقتىن سۆز قىستۇرۇپ:

— بېشى كۆككە تاقىشىدۇ دېسىلە بولارمىكىن، شۇنداق دېمەكچىغۇ سىلى، — دېدى.

— ھە ... ھە ... ھە ... شۇ ... شۇ ... شۇنداق دېمەكچى، شۇنداق دېمەكچى، — دېدى ئايشە.

سايلىقتىكى جەڭ مەيدانى. خان لەشكەرلىرى بىلەن تاغ لەشكەرلىرى بىر ـ بىرىگە ھۇرپىيىشىپ، ھەيۋە قىلىشىپ تۇرۇشماقتا. شەيخ جالالىدىن بىلەن مېھرىبانۇ خانىش سۆھبەتتە ئىدى.

— ھە ... ئەمدى ناھايىتى ئېنىق بولدى، ئىشلار مۇنداق بولدى دېسىلە، ئەمىسە غېرىب بىلەن سەنەمچۇ؟ — سورىدى شەيخ جالالىدىن.

— ئۇلار ئاسمانغا چىقىپ كەتتىمۇ، يەرگە كىرىپ كەتتىمۇ، ئىز ـ دېرەكسىز غايىب بولدى. تەرەپ ـ تەرەپتىن ئىزدەۋاتىمىز. دېرىكىنى ئالغىلى بولمايۋاتىدۇ. ھەتتا ئۇلارنىڭ

بىر توپ ساۋاقداشلىرىمۇ غايىب بولدى، — دېدى خانىش.

— شاۋاز ھەممىسىنى ئۇچۇقتۇرۇۋەتمىگەندۇ؟ — دېدى شەيخ جالالىدىن.

— ئۇنىڭ ئىش ـ ھەرىكەتلىرى، تېپىرلاشلىرىدىن قارىغاندا، ئۇ غېرىب بىلەن سەنەمنىڭ دېرىكىنى ئالالمىدى. ئۆتكەندە پايلاقچىلار ئۇشتىكى بىر بازاردىن سەنەمنى قاچۇرۇپ قويۇپتۇ. دېمەك، ئۇلار ھايات ئىكەن، — دېدى خانىش.

ئىلياس ئاتىسىغا كېتىدىغان ۋاقتىنىڭ بولغانلىقىنى ئېيتتى. شۇ پەيتتە يىراقتىن چاڭ ـتوزان بىلەن سۈرەن ـ چۇقان سېلىپ خان لەشكەرلىرى ئات سېلىپ كەلدى.

— خوش خانىش ئايىم، سىلىنى ئاللاغا تاپشۇردۇم. ئوردىغا قايتىپ كەتسىلە.

شەيخ جالالىدىنلار شۇنداق دەپ ئاتلىرىنى چاپتۇرۇپ كېتىپ قالدى. تاغ لەشكەرلىرى تېزلىك بىلەن ئاتلىرىغا مىنىپ شامالدەك غايىب بولدى. قورشاۋدىكى خان لەشكەرلىرى نېمە قىلارىنى بىلمەي تۇرۇپ قېلىشتى. قوغلاپ كەلگەن خان لەشكەرلىرى تاغلىقلارنىڭ ئارقىسىدىن ئات سالغانچە بوراندەك ئۆتۈپ كەتتى. مېھرىبانۇ خانىش دېدەكلىرى بىلەن ھاڭۋېقىپ ئۇلارنىڭ ئارقىسىدىن قاراپ قالدى.

شاھ ئوردىسى. شاھ ھۇجرىسىدا خىلىلا ئەسلىگە كېلىپ ساقىيىپ قالغان ھالەتتە پەي ياستۇقتا يانپاشلاپ چىلىم تارتماقتا ئىدى. ئوردىنىڭ سازەندىلىرى نەغمە قىلماقتا، ئۇسسۇلچى كېنىزەكلەر ئۇسسۇل ئوينىماقتا. شاھ ئۇلارغا ھېرىسمەنلىك بىلەن تىكىلىپ قارىدى.

نەغمە نەزمىسى:

تىلەرمەن خۇدايىمدىن دىلبىرىم ئىشقىمدا زار ئولسۇن،
مېنىڭ قەدرىم ئۆتولسۇن، ھۆسنىم ئىزدەپ بىقارار ئولسۇن.
ئىشەنمەي قويدى ئىشقىمغا نېتەي قېشىمغا كەلتۇرگىن،

كۆرۈپ ھالىم قولىن چىشلەپ، نە چاغلىق شەرمىسار ئولسۇن.
بىلا ھىجرانى ئىچرە ئاتەشى مېھنەتتە قالغاننى،
تاماشا ئەيلىسۇن رەۋشەن، جاھان كۆزىگە تار ئولسۇن.
قوشۇماڭ تۈرمىگىل تەرك ئەت غەزەپنى، ئىلتىپات ئەيلە،
گۈزەل ھۆسنۈڭنى كۆرمەككە يېڭى ئاي ئاشكار ئولسۇن.

تۇران ئايلا ھاسىراپ ـ ھۆمۈدەپ كىرىپ مۇلازىمىنىڭ قولىقىغا پىچىرلىدى. مۇلازىم جىددىيلىشىپ، ئېڭىشىپ شاھنىڭ قولىقىغا پىچىرلىدى. كۆزىنى يېرىم يۇمۇپ ناخشا ـ ئۇسسۇلنىڭ مەستخۇشلۇقىدا يانپاشلاپ ياتقان شاھ كۆزىنى لاپ ئېچىپ ئۆرە ئولتۇردى ـ دە، بىردەم خىيال سۈرۈپ، بىردىن شالاڭلاپ كەتكەن ساقىلىنى سىلاپ خىرىلداپ كۈلدى، ئاخىرىدا تىزىغا شاپىلاقلاپ، تېلىقىپ كۈلۈپ كەتتى. ئاندىن بوغۇق ئاۋازدا دېدى:
ـــ ۋاھ ... ۋاھ ... ۋاي ... ۋاي ... ۋاي ... شەيخ جالالىددىن، ۋەزىرئەزەمنى ئەجەب جايلاپسەن، ئەجەب رەسۋا قىپسەن ... ھا ... ھا ... ھا ... ھا ... سەن تۈزكور شەيخكە ئۆچ بولسامۇ ... ھازىر ئەجەب كۆڭلۈمدىكى ئىشنى قىلىپسەن... قىلغان ئىشىڭ بىردىنلا كۆڭلۈمگە يېقىپ قالدىيا ... بوپتۇ، ئۇ يالغان مەلىكىنى بۇلاپ كەتكەن بولسا ... شاۋاز يەنە يالغان مەلىكە ئىزدەپ نەلەردە سەرسان بولۇپ، ئوغا يۇتۇپ يۈرەر؟ ھەي ... ھەي ... شاۋازنىڭ ئوسال بولغاندىكى ھالىتى كۆز ئالدىمغا كېلىۋاتىدۇ. ھا ... ھا ... ھا ... ئورا كۆزلىرى تېخىمۇ ئولتۇرۇشۇپ، كۆزلىرى قېرى مۈشۈكنىڭ كۆزىدەك پارقىراپ، چىشلىرى كىرىشىپ كەتكەندۇ ... ساقاللىرى دىردىيىپ ... ھا ... ھا ... ھا ... ۋاي ... ۋاي ... ئەجەب جايلاپسەن، تۈزكور شەيخ. ئەمدى غەزنەۋىلەرگە نەدىن سەنەم تاپارسەن، شاۋاز؟ بولمىسا ... ھا ... ھا ... ھا ...
كەڭ كەتكەن سايلىق. شاۋاز يېنىدىكى نۆكەرلەرنى قامچىلاپ، تەلۋىلەرچە ۋارقىرىدى:

— ھۇ نان قېپىلار، كېرەكسىزلەر! يەڭ دېسە ئالتە پاتماننى يېيىشىسەن. بىرىڭ كارغا كېلىشمەيسەن. يوقىلىش ... ھەممىڭ يوقىلىش، ھېچقايسىڭنى كۆرە كۆزۈم يوق ! ...

شاۋاز سەل دەلدۇگۇنۇپ قولىدىكى قامچىسىنى ھاۋاغا، ئۇ يەر - بۇ يەردىكى پاكار غۇژمەك چۆپلەرگە ئۇرۇپ، شىلتىپ، دېدەكلەرنىڭ ھەمراھلىقىدا جىممىدە قاراپ تۇرغان مېھرىبانۇ خانىشنىڭ ئالدىغا كەلدى - دە، بىردەم جىممىدە تۇرۇپ ئۆزىنى بېسىۋېلىپ سورىدى:

— مۇناپىق شەيخ ئۆزلىرىگە نېمىلەرنى بىلجىرلىدى، خانىش ئايىم؟

— ئۇ ھەممىنى دېدى ... — خانىش شۇنداق دېيىشىگە شاۋاز گەپنى بۆلۈپ سورىدى:

— ھەممىنى ... نېمىنى دېدى؟

— ئۇلار بار - يوق گەپنىڭ ھەممىسىنى شەيخكە دەپتۇ.

بىر نۆكەر ئات چاپتۇرۇپ كېلىپ مەلۇمات بەردى:

— مەلۇم بولغاي، ۋەزىرئەزەم، بىز ئۇ قاراقچىلارنى قوغلاپ يېتىپ يەنە قورشىۋالدۇق. ئابدۇللا باشبوغ ھەزرەتلىرى ۋەزىرئەزەم جانابلىرى ئەمدى خاتىرجەم بولغاي دەپ ...

گەپ شۇ يەرگە كەلگەندە، شاۋاز قامچا بىلەن نۆكەرنىڭ يۈزىگە سالدى.

— يوقال، خۇنپەر! ماڭا قۇرۇق گەپنىڭ لازىمى يوق، قۇرۇق گەپكە كانىيىمغىچە تويۇپ، سېسىق كېكىردىم. ماڭا مەلىكە كېرەك، مەلىكە ! ماڭا بۇنداق قۇرۇق گەپنى كۆتۈرۈپ كەلگۈچى بولۇشما ! ...

نۆكەر يۈزىنى چاڭگاللىغىنىچە تەزىم بىلەن كەينىچە مېڭىپ دېدى:

— خوپ ... خوش، ۋەزىرئەزەم.

— ئۇلار نېمىنى دەپتۇ، خانىش ئايىم؟ — سورىدى شاۋاز يەنە تەكرارلاپ.

— ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ ئەھۋالىنى دەپتۇ. نېمىدەپ ماڭا تەھدىت سېلىۋېرىلا، ۋەزىرئەزەم، خۇددى ئۇلارنى مەن بۇلاپ كەتكەندەك؟ مەن قانداق گۇناھ ئۆتكۈزدۈم ... ھەددىلىرىدىن ئاشمىسىلا. مەنمۇ ئاران تۇرۇۋاتىمەن. مەن يەنىلا پادىشاھنىڭ چوڭ خانىشى، سىلى ناھايىتى كەلسە ھېچ ئىشى ئوڭ كەلمەيدىغان مۇتتەھەم ۋەزىر، ئۆزلىرىنى بىلىۋالسىلا، كىمگە گەپ قىلىغانلىرىنى بىلىۋالسىلا، — دېدى مېھرىبانۇ خانىش غەزەپ بىلەن.

قورمىشئاتام مازىرى. شەيخ ـ دەرۋىشلەر ياتىدىغان ئۆيلەرنىڭ ئىشىكلىرىنى بىر توپ نىقابلىق ئادەملەر تېپىپ ئاچتى. بىر ئۆيدىن ساپال چىراغ يورۇقىدا قۇرئان ئوقۇپ ئولتۇرغان خوجا ئەسرارنى، يەنە بىر ئۆيدىن نىگارئايىم بىلەن گۈلجامالنى، يەنە بىر ئۆيدىن شېرىن ئۇيقۇدا ياتقان غېرىب بىلەن سەنەمنى تاپتى. غېرىب بىلەن سەنەم يالىڭاچ بەدەنلىرىنى يوتقان بىلەن توسۇپ ئولتۇردى.

— نېمە ئادەمسىلەر، نېمە ئىشىڭلار بار؟ — سورىدى غېرىب.

— ئىززىتىڭنى بىلىپ چىرايلىقچە كىيىمىڭنى كىيىۋال. بىز سىلەرنى تالادا ساقلايمىز. ئەمدى قېچىپ كېتىمەن دەپ خام خىيال قىلما. بۇ يەردە مەلىكە ئالىيلىرى، ياندىكى ئۆيلەردە ئاناڭ ھەم خوجا ئەسرار ئەۋلىيالار بولغىنى ئۈچۈن، سەن ھەرقانچە ئېغىر گۇناھكار بولساڭمۇ، سىلەرنى شەرمىسار قىلغۇم يوق. ئۆگزە، تۆت ئەتراپ ھەممىسى قاتمۇقات لەشكەر بىلەن قورشالدى. چىرايلىقچە كىيىمىڭلارنى كىيىپ چىقىڭلار، بىز سىلەرنى ئىشىك ئالدىدا ساقلايمىز.

نىقابلىق ئادەم شۇنداق دەپ سىرتقا چىقىپ كەتتى.

غېرىب ئەپسۇسلانغان ھالدا:

— كىچىكىمدىن تارتىپ خۇشاللىق ياراشمايدۇ ماڭا. ئاخىر مۇراد ـ مەقسەتكە يەتتۇق دېسەم بۇ خۇشاللىق كېچىمۇ ياراشمىدى، — دېدى. ئۇ يەرگە چۈشۈشكە تەرەددۇتلاندى.

— نېمە قىلىۋاتىسىز؟ — سورىدى سەنەم.

— نېمە قىلدىم؟ — دېدى غېرىب.

— بۇ دېگەن ئۇلۇغ جاي، بىتەرەت يەرگە دەسسىسەك تېخىمۇ كۆتۈرگۈسىز نەس باسىدۇ. بولدى، بۇ كىشىلەر ساقلاپ تۇرسا تۇرۇۋەرسۇن، كىيىملىرىڭىزنى بىتەرەت كىيمەڭ، بويىمىزنى سۇغا سالماي ئانامىلارنىڭ يۈزىگە قانداق قارايمىز؟ — دېدى سەنەم.

— راست دەيسىز، سۇنى قانداق قىلارمىز؟

— مەن ئاخشام ئىككى قاپاق سۇ ئەكىرىپ قويغان. ئانام خۇشبۇي سوپۇننىمۇ بەرگەن تېخى، — دېدى سەنەم.

قۇرمىشئاتام مازىرىنىڭ سىرتىنى لەشكەرلەر ئورماندەك سەپراس قورشاپ تۇرغان، ئۆگزىلەردىمۇ قوللىرىدا مەشئەل تۇتقان لەشكەرلەر قاراپ تۇراتتى. تاقەتسىزلىنىپ كەتكەن قادىر سەرۋاز بۇرۇتىنى تولغاپ تۇرۇپ ۋارقىرىدى:

— نېمانداق چىقمايدۇ؟ بولدى، ئۇلارنى كىرىپ ھەيدەپ چىقىش !

— خوپ، — دېدى لەشكەر.

لەشكەرلەرنىڭ قورشاۋىدا تۇرغان خوجا ئەسرار بىلەن نىگارئايىم، گۈلجامالار بىر ـ بىرىگە قارىشىپ قالدى، خوجا ئەسرار گېلىنى قىرىپ يۆتىلىپ دېدى:

— سەردار ... بىز ھەممىدىن ئاۋۋال مۇسۇلمان باللىرى بولغىنىمىز ئۈچۈن بىتەرەت بوسۇغا ئاتلىساق بولمايدۇ، يەرگە دەسسىسەك يەر سىرقىرايدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە بۇ ئادەتتىكى جاي ئەمەس، ئۇلۇغ ئىسلام نۇرىنى تارقىتىش يولىدا شېھىت بولغان قۇرمىشئاتام مازىرى. قۇرمىشئاتامنىڭ بۇيرۇقى بىلەن بۇ جاپاكەش ئاشىق ـ مەشۇقنىڭ نىكاھىنى تۈنۈگۈن ئوقۇپ قويغان. بۇ ئۇلار مۇراد ـ مەقسەتلىرىگە يەتكەن ۋىسال كېچىسى، ھەرقاچان ئۇلار تەرەت ئېلىش بىلەن مەشغۇل، بىردەم سەۋر ـ تاقەت قىلسىلا.

— خوجا ئەسرار ھەزرىتىم، — دېدى قادىر سەرۋاز، — ئۆزلىرى ئەۋلىيا سۈپەت شەيخ تۇرۇپ ئاتا ـ ئانىسىنىڭ

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

رازىلىقىنى ئالماستىن، ئەكسىچە ئۇلارنى نارازى قىلىپ قېچىپ چىققان بەخۋاش مەلىكىنى قاراقچىغا نىكاھ قىلىپ قويۇشقا قانداق كۆڭۈللىرى ئۇنىدى؟ شاھ ئالىيلىرى ئالدىدا قانچىلىك ئېغىر گۇناھ ئۆتكۈزگەنلىكلىرىنى بىلەمدىلا؟ — دېدى.

— شاھ ئالدىدا تۆت ئېغىز ھەق گەپ قىلىپ دارغا ئېسىلسام ياكى كاللام كېسىلسە ئۇلۇغ تەڭرىگە مىڭ مەرتەم شۈكۈر دەيمەن، سەردار.

بىرھازادىن كېيىن لەشكەرلەر غېرىبلارنى ئېلىپ ماڭدى. قاقاس تاغلىق يولدا ئالدى ـ كەينى، يان تەرەپتىن قاتمۇقات ئاتلىق لەشكەرلەر قورشاپ ماڭغان كۆشۈك هارۋىدىكى خوجا ئەسرار كۆزلىرىنى يۇمغىنىچە توختىماي دۇرۇت ئوقۇيتتى. يەنە بىر ھارۋىدا غېرىب پۇت ـ قولى، بويىنىغا زەنجىر سېلىنغان ھالدا ئىدى. يەنە بىر ھارۋىدا نىگارئايىم بىلەن گۈلجامال ئولتۇراتتى. سەنەم بولسا شاھانە مەپىدە بىر توپ دېدەك قىزلارنىڭ ئوتتۇرىسىدا باغلاقسىز ئولتۇردى. لېكىن، بۇ مەپىمۇ قاتمۇقات ئاتلىق لەشكەرلەر قورشاۋىدا كېتىۋاتماقتا ئىدى.

شاھ ھۇجرىسىدا ئاغزىدا چىلىمىنىڭ جوغىسى تۇرغان ھالەتتە ئۇخلاپ قالغانىدى. تۇران ئايلا خۇشال يۈگۈرۈپ كىرىپ توۋلىدىيۇ، ئاغزىنى تۇتۇپ توختاپ قالدى.

— شاھ ئالىيلىرى ... شاھ ئالىيلىرى، سۆيۈنچە ... خۇش خەۋەر ...

تۇران ئايلا جىممىدە تۇرۇپ قېلىۋىدى، شاھ كۆزىنى ئېچىپ دېدى:

— نېمە خۇش خەۋەر؟ سۆزلە ...

— مەلىكەم ... مەلىكە ئالىيلىرى تېپىلىپتۇ، — دېدى تۇران ئايلا.

— قايسى مەلىكە؟ راست مەلىكىمۇ، يالغان مەلىكىمۇ؟ — سورىدى شاھ.

— ھېلىقى غېرىب ... غېرىب بىلەن قاچقان مەلىكە ... راست

مەلىكە قولغا چۈشۈپتۇ ... تۇتۇلۇپتۇ. لەشكەرلەر ئەكىلىۋېتىپتۇ.

شاھ چاچراپ ئورنىدىن تۇرۇپ كەتتى.

— راستمۇ ... ھا ... ھا ... ھا ... بۇ راستمۇ؟ ئۇلار قايسى چاشقاننىڭ كامىرىغا كىرىۋاپتىكەن؟

— قۇرمىشئاتام مازىرىغا بېرىپتىكەن. شۇ يەردە قولغا چۈشۈپتۇ، — دېدى تۇران ئايلا.

— ما ئىشنى قاراڭ، بېرىۋالغان يېرىنى. ئۇ يەردە قولغا چۈشكەن بولسا قۇرمىشئاتام ئۇلارنى ئەمەس، مېنى قوللاپتۇ. ئۇلارنى قانداق تېپىپتۇ؟ — سورىدى شاھ.

— ئۇ يەرگە تاۋاپقا بارغانلاردىن بىرى ۋەزىرئەزەم جاي - جايلارغا قويۇۋەتكەن كۆز - قۇلاقلارنىڭ بىرى ئىكەن، شۇ خەۋەر قىپتۇ، — دېدى تۇران ئايلا.

بۇ چاغدا شاھ خېلىلا جانلىنىپ قالغانىدى.

تاغ باغرىدىكى لەشكەرلەر بىلەن تولغان سايلىق. لەشكەرلەر ئۇ يەر - بۇ يەردە غۇژمەك بولۇپ ئولتۇرۇپ گۇلخاندا قازان قاينىتىپ گۆش، پولۇ، كاۋاپ پىشۇرماقتا. ئۇ يەر - بۇ يەرگە تىكىلگەن شاھانە چېدىرلار ئەتراپىدا ياساۋۇللار كۆزەتتە تۇرماقتا.

شاۋازنىڭ چېدىرىدا شاۋاز، جارۇپ مەۋلەۋى ھەم باشقا ئوردا ئەمەلدارلىرى داستىخاندىكى پولۇنى يېگەچ مەسلىھەت قىلىشماقتا.

— بۇ تۇزكور شەيخ جالالىدىننىڭ ئاۋارىچىلىكى تۈپەيلىدىن بىزنىڭ شەھىرى قارشىغا يېتىپ بارىدىغان ۋاقتىمىز كېچىكىپ كەتتى. ئون كۈن بولدى، ئابدۇللا بىلەن سىدىق بەگ قارلۇق تاغمۇتاغ قوغلاپ يۈرۈپ ئۇلارنىڭ تاشلاپ كەتكەن ئەسكى كەشى بىلەن ئۇچۇلۇقىدىن باشقا ھېچنېمىسىنى تاپالماي يۈرىدۇ ... نەس باستى ... نەس باسقاندىمۇ قاتتىق نەس باستى، بۇ قاراقچىلار ئاخىر بىزنى ئۇرۇش بالاسىغا تىقىدىغان بولدى، —

دېدى شاۋاز.

جارۇپ مەۋلەۋىمۇ ئۆز كۆزقارىشىنى ئوتتۇرىغا قويدى:

— شەيخ جالالىدىن دېگەن تۇزكورنىڭ خانىش ئايىمغا قىلغان گەپلىرىنىڭ ئۇرانىدىن قارىغاندا، ئۇنىڭ بىز بىلەن سۆزلەشكۈسى باردەك قىلىدۇ. مېنىڭچە، بۇ تاغدا قاراقچىلار بىلەن مۆكىمۆكىلەك ئويناپ ۋاقىتنى ئىسراپ قىلىپ ئۆزىمىزنى زەردىگۈش قىلغاندىن كۆرە، خانىش ئايىم بىلەن ئىككىمىز بېرىپ ئۇنىڭ بىلەن سۆزلىشىپ باقساق، ئۇنى يۇمشىتىپ ئەيۋەشكە كەلتۈرگىلى بولار. مېنىڭچە، ئۇ ھەرقانچە باشباشتاقلىق قىلسىمۇ، ئىككى خانلىق ئوتتۇرىسىدا مۇشۇ ئىش سەۋەبلىك ئۇرۇش بولۇپ نۇرغۇن بىگۇناھ ئادەمنىڭ قېنىنىڭ بىكار ئېقىپ كېتىشىنى خالىماس دەيمەن.

— مەن بىر خانلىقنىڭ ۋەزىرى تۇرۇپ ئاشۇ چورۇق كىيىپ تاغ ئارىسىدا تېزەك دەسسەپ يۇرىدىغان سوكال قاراقچىلار بىلەن سۆلھى تۈزەمدىم؟ ئۇ قاراقچى بويىنىغا قىل ئارغامچا سېلىپ كېلىپ ئالدىمدا توۋا قىلىپ تىزلىنىپ، بىر قوشۇق قېنىمدىن كېچىشىمنى تىلىشى كېرەك، — دېدى شاۋاز غەزەپ بىلەن.

— قاراقچىلار يۈزمۇيۈز ئۇرۇشۇشتىن قېچىپ تاغمۇتاغ تېكىندەك يۈرۈپ تۇتقۇق بەرمىسە، ئۇلارنى قوغلاپ يۈرۈپ ئالتۇندەك پۇرسەت قولدىن كەتسە، بىزنىڭ قىلغان ـ ئەتكەنلىرىمىزنىڭ ھەممىسى بىر پۇلغا يارىماي قالىدۇ. ۋەزىرئەزەم، ئەسكى بىلەن تەڭ بولساق، يۈزىمىزگە پوق چاچرايدۇ، بۇنى ئوبدان ئويلاپ كۆرگەيلا، — دېدى جارۇپ مەۋلەۋى.

شۇ چاغدا بوك ـ باراقسان ئورمان بىلەن قاپلانغان تاغ ئارىسىدا شەيخ جالالىدىن، سادىق بىلال، ئىلياس، سەپەر بايلار دەرەخكە يۆلىنىپ ئولتۇرۇشاتتى. بوۋاي ئالدىدىكى قوقاستىن كولاپ ئېلىپ كۆللىرىنى پۈۋلەپ داستىخانغا قويغان كۆمەچكە ھېممەيلەن تەشنا قاراشتى. بوۋاي يوغان كۆمەچنى پىچاق بىلەن

تـوغرىدى، كۆمـەچتىن قـىزىق ھور بىلەن قـىيمىسى تېشىـپ چىقتى.

— خان لەشكەرلىرى ھەپتە، ئون كۈندىن بۇيان بىزنى قوغلاپ يۈرۈپ ھاردى، ئۇلارنىڭ بۇرۇنقى سۈر - ھەيۋىسى قالمىدى. قوغلاشتىن زېرىكتى، — دېدى سادىق بىلال.

— ئۇلار ھەيۋىسى سۇنۇپ ھالسىرىغان مۇشۇ پەيتتە ئۈستىگە باستۇرۇپ بېرىپ سۈر - توقاي قىلىپ يوقاتامدۇق؟ — دېدى ئىلياس.

شەيخ جالالىدىن ئالدىراپ ئىش قىلىشقا بولمايدىغانلىقىنى ئەسكەرتتى.

— بىز يوقاتماقچى بولغانلار ئۆز خانلىقىمىزنىڭ لەشكەرلىرى. غەزنەۋىلەر بىزگە تەھدىت سېلىپ، يايلاق، تاغلىرىمىز، مال - دۇنيالىرىمىزنى بۇلاپ تارتىۋېلىۋاتسا، شەھەرلىرىمىزگە قىستاپ كېلىۋاتسا، بىز ئۆزئارا ئۇرۇشساق، ئاخىر بېرىپ ۋەتەن ساتقۇچ راستلا بىز بولۇپ قالمايلى، — دېدى سەپەر باي.

— ئەمىسە ئۇلار بىلەن قوغلىشىپ يۈرگۈچە يالغان مەلىكىسىنى تاشلاپ بېرىپ بولدى قىلمامدۇق؟ — دېدى سادىق بىلال.

— ئۇنداق قىلساق ئۇلار غەزنەۋىلەرگە يالغان مەلىكىگە قوشۇپ شەھىرى بەلخنى بېرىۋېتىدۇ، — دېدى ئىلياس.

— ھەي، شۇنداقمۇ ئىش بولامدۇ؟ نومۇسسىزلار! — دېدى سەپەر باي.

پايانسىز دەشت - چۆل. لەشكەرلەرنىڭ قاتمۇقات مۇھاسىرىسىدە كېتىۋاتقان كۆشۈك ھارۋىدا ئۆرە تۇرغان غېرىب پۈت - قولى، بوينىدىكى زەنجىرنى دەڭسەپ بېقىپ ناخشا ئېيتتى:

غېرىبتۇرمەن، يول ئاداشتىم،
خۇدا ئۈچۈن يولغا سالغىن.

مەجنۇن كەبى ھەددىدىن ئاشتىم،
مۇرغىزارلىق كۆلگە سالغىن.

يولدا قالغان بىناۋامەن،
گاھ كۆيۈپ، گاھ يانارمەن.
يار يولىدا مەن گادايمەن،
كېڭەش بىلەن يولغا سالغىن.

ساڭا ئېيتاي كۆڭۈل داغىن،
يېقىن قىلغىن يول يىراغىن.
كۆرسەتكىن بۇلبۇل باغىن،
بۇلبۇلغا ئوخشاش يولغا سالغىن.

غېرىب دەر بۇ ئاتىمنى،
ئىزھار قىلاي مۇرادىمنى.
ئىشتكىل ئەرزى ھالىمنى،
مەن غېرىبنى يولغا سالغىن.

غېرىبنىڭ ناخشىسىنى تىڭشاپ مۇڭغا پېتىپ ئولتۇرغان سەنەم بىردىنلا ئېسىنى يىغىپ مەيىنىڭ يېنىدا ناخشىغا مەھلىيا بولۇپ خىيالغا پېتىپ كېتىۋاتقان لەشكەرگە قارىدى. ئۇ چەبدەسلىك بىلەن ناخشىغا بېرىلىپ ئولتۇرغان مەيكەشنىڭ قولىدىن قامچىسىنى سۇغۇرۇپلا ئېلىپ، لەشكەرنى قامچا بىلەن بىرلا ئۇرۇپ ئاتتىن موللاق ئاتقۇزۇۋەتتى، ئاندىن ئۆزى لەشكەرنىڭ ئېتىغا مىنىۋالدى.

ئەتراپتىكى لەشكەرلەر ئالاقزادە بولۇشتى. ئۇلار تېزلا ئېسىگە كېلىپ سەنەمنى قورشىۋالدى. قادىر سەرۋاز ياللۇۋۇردى:

— مەلىكە ئالىيلىرى، بىزنى مەجبۇرلىمىسىلا، بىزنىڭ سىلىگە قول تەگكۈزۈشكە ھەددىمىز ئەمەس، ئەمما بولالمىغاندا

ئۆزلىرىگە قول سالماي ئامالىمىز يوق.

— نوچى بولساڭ كېلىشە، جېنىمنى تىكتىم! — دەپ ۋارقىرىدى سەنەم.

— سىلى تۆپىلى شاھ ئالىيلىرى ئېغىر خاپىغان كېسىلى بولۇپ يىقىلدى، ھازىر ئۇ كېسەل قارا كېزىككە ئۆرۈلۈپ شاھ ئالىيلىرى سەكراتتا ياتىدۇ. ئاتىلىرىغا ئىچىلىرى ئاغرىسۇن، شاھ بىلەن خانىش ئۆزلىرىنىڭ دەردلىرىدە تۇگىشىپ كەتتى. ئۇلار مۇشۇنداق كېتىۋەرسە، ئۆزۈڭغا قالماي بۇ ئالەم بىلەن خوشلىشىشى مۇمكىن. ئۇلار غېرىب بىلەن ئۆزلىرىنىڭ تويلىرىنى قىلىپ قويمىغانغا پۇشايمان قىلدى. ھازىر بارسىلا بەلكىم شاھ ئالىيلىرى كېسەلدىن ساقىيىپ سىلىنى مۇراد - مەقسەتلىرىگە يەتكۈزۈشى مۇمكىن، — دېدى قادىر سەرۋاز.

— سەن مېنى ئالدىما، مەن كىچىك بالا ئەمەس، — دېدى سەنەم.

— ئىشەنمىسىلە، قەسەم قىلىپ بېرەي. شاھ ئالىيلىرىنىڭ كېسىلى ئېغىر، بىر تېرە - بىر ئۇستىخان بولۇپ قالدى. ئەگەر بېرىپ كۆرگەندىن كېيىن دېگىنىم راست چىقمىسا، مېنى ئۆلتۈرەملا، چاپاملا، شاھ ئالىيلىرى ئالدىدا يەنىلا سىلىنىڭ دېگەنلىرى ھېساب، پەقەت شاھ ئاتىلىرى سىلىنى كۆرسىلا بولدى، — دېدى قادىر سەرۋاز.

نىگارئايىم كۆشۈك ھارۋىدا تۇرۇپ ئىلتىجا قىلىپ دېدى:

— شاھ ئالىيلىرى راستلا ئېغىر كېسەل بىلەن يېتىپ قالغان بولسا، نادانلىق قىلماڭ، قىزىم.

— ئەمىسە ئانام بىلەن غېرىبجاننى ئازاد قىل.

— قېچىپ كېتەمدىكىن دەپ ئەنسىرىمىسەم باغلاشقا ھەددىم ئەمەس، — دېدى قادىر سەرۋاز.

ئورمانلىق تاغدىكى كىچىككىنە تۈز يەردە شەيخ جالالىدىن بىر توپ ئادەمگە ئىماملىق قىلىپ ناماز ئوقۇماقتا. ئىلياس

此为试读, 需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com